

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Pe un an: 25 lei
ABONAMENTUL:
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă, P.O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Sfințirea Sfântului și marelui Mir

Între faptele de seamă petrecute în viața Bisericii noastre sub păstoria Prea Fericitului Patriarh Iustin se numără și sfințirea Sfântului și marelui Mir în 27 aprilie 1978, joia Patimilor, în biserica mare a Mănăstirii Cernica. Sfințirea s-a făcut în cadrul Sfintei Liturghii săvârșită de un mare sobor, sub protia Prea Feri-

Prea Fericitul Patriarh IUSTIN la Sf. Liturghie săvârșită în biserica Sf. Gheorghe de la Mănăstirea Cernica

citului Patriarh Iustin, din care au făcut parte toți membrii Sfântului Sinod, preoți de la catedrala patriarhală și Mănăstirea Cernica, diaconi de la diferite centre eparhiale. Vasele cu mirul pregătite pentru sfințire se aflau lângă masa sf. altar. Înainte de Sfinte Dumnezeule, s-au citit primele două rugăciuni de sfințire a mirului. La ieșirea cu darurile, vasele cu mir au fost aduse în procesiune de către diaconi și preoții slujitori până la ușile împărătești, de unde au fost luate de Ierarhi și reasezate în altar. După axion, P.F. Patriarh a citit ultimele două rugăciuni și formulele sacramentale de sfințire a mirului.

La priceasnă a predicat părintele profesor Ene Branște, titularul catedrei de Liturgică de la Institutul Teologic Universitar din București, despre însemnătatea acestei sfințiri, precum și despre semnificația Sf. Taine a Mirungerii.

Se știe că Biserica noastră Ortodoxă împărtășește îndată după botez a doua Sfântă Taină, aceea a ungerii cu Sfântul Mir.

Prin ungeri cu Sf. Mir (mirungere) înțelegem acea lucrare sfântă, așezată de Mîntuitorul Iisus Hristos, prin care unghinduse de către preot cu Sfânt Mir membrele celui botezat și rostindu-se cuvintele: „Pecetea darului Sfântului Duh Amin”, se împărtășește acestuia puterea și harul Duhului Sfânt, necesar pentru creșterea și întărirea sa în viața duhovnicească începută prin Sfântul Botez. De aceea *Mărturisirea Ortodoxă* a mitropolitului Kievului, românul Petru Movilă, scria: „Precum odinioară Duhul Sfânt s-a pogorât peste Apostoli în chip de foc și a revărsat în ei darurile Sale, așa și acum, cînd preotul unge cu Sfântul Mir pe cel botezat se revărsă în el, de Sus, darurile Sf. Duh”.

În Sf. Scriptură și la Sf. Părinți Taina Mirungerii a primit diferite numiri, avînd în vedere și partea ei văzută și cea nevăzută: punerea mîinilor (F. Ap. 8, 14—16; Evr. 6, 2), ungeri, ungeri tainică, ungeri mîntuirii, taina Duhului, Taina sau împărtășirea Duhului, simbolul Duhului, pecetea Domnului, pecetea vieții de veci ș. a.

Ca și celelalte Sf. Taine, Sf. Mir provine de la Mîntuitorul, cu toate că în Noul Testament nu se arată direct instituirea ei, ci indirect. Astfel, în convorbirea cu Nicodim, Mîntuitorul i-a spus: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (Ioan III, 5), deci pe lângă obligativitatea botezului prin apă, El fixează și obligativitatea unei noi taine, Duhul Sfânt, pe care Mîntuitorul l-a făgăduit în mai multe rînduri Apostolilor Săi (cf. Ioan 14, 16—17; Matei 10, 20; Luca 12, 12; 24, 49), a și fost trimis în chip văzut la zece zile după înălțarea Sa la cer, adică în ziua Cincizecimii (F. Ap. cap. II). În cuvîntarea rostită atunci de Sf. Petru, el adresa celor de față și îndemnul: „Să se boteze fiecare din voi, în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre și veți primi darul Duhului Sfânt” (F. Ap. 2, 38). Sfinții Apostoli au socotit că Taina Botezului trebuie întărită prin primirea Sfântului Duh. De aceea Sfinții Apostoli Petru și Ioan s-au rugat pentru cei de curînd botezați „ca să primească Duhul Sfânt, căci nu se pogorîse încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai botezați în numele Domnului Iisus. Atunci își puneau mî-

nile peste ei și ei luau Duhul Sfânt” (F. Ap. 8, 15—17). În curînd punerea mîinilor a fost înlocuită cu practica ungerii cu untdelemn sfințit, despre care se face amintire chiar și în cărțile Noului Testament (cf. II Cor. 1, 21—22; I Ioan 2, 20, 27). Deci atît practica punerii mîinilor, cît și faptul că în limba greacă Hristos înseamnă uns, cei de curînd botezați s-au numit creștini (de la Hristos), adică *unși*.

Sfinții Apostoli au încredințat dreptul de a unge pe cei botezați urmașilor lor la conducerea primelor comunități creștine, adică episcopilor. Înmulțindu-se însă numărul creștinilor, episcopii au transmis acest drept preoților, prin mijlocirea untdelemnului sfințit de ei, adică de episcopi. Trep-tat, la untdelemn s-au adăugat și alte materii sau mirodenii, primind numele pe care-l are astăzi: Sfântul și marele Mir.

Sfântul Mir se face din untdelemn curat de măslină, vin curat și un număr de 38 de mirodenii și arome produse de felurite plante și arbuști care trăiesc în Orient. După o veche tradiție, acest amestec se prepară în primele zile din săptămîna patimilor, cu o rînduială deosebită. Astfel, joi și vineri înainte de Florii, deci în săptămîna a șasea a postului, materiile tari se pisează mai mărunt și se cern prin sită, iar în sîmbăta lui Lazăr, atît materiile, cît și vasele și uneltele de lucru se aduc în biserica în care urmează să se facă prepararea mirului.

Luni, în săptămîna patimilor, după utrenie, se așează materiile, vasele și uneltele trebuitoare în mijlocul bisericii, se face sfințirea apei și se stropesc cu aghiazmă toate cele pregătite. Se duc apoi

(Continuare în pag. 3)

Î. P. S. NESTOR VORNICESCU

noul Mitropolit al Olteniei

Prin trecerea Î.P.S. Teoctist în vechiul și încărcatul de istorie scaun al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, în octombrie 1977 (a se vedea Telegraful Român, nr. 41—42/1977), scaunul Mitropoliei Olteniei a devenit vacant, el fiind girat, din încredințarea P.F. Patriarh Iustin, de către Î.P.S. Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului.

Joi, 20 aprilie 1978, forurile noastre bisericesti în drept au ales în fruntea Mitropoliei Olteniei pe Î.P.S. Nestor Vornicescu, fost Episcop-vicar la acest centru mitropolitan.

Tot în această zi a fost ales P.S. Eftimie Luca în scaunul Episcopiei Romanului și Hușilor, devenit vacant prin trecerea la pensie a P.S. Episcop Partenie.

Î.P.S. Nestor Vornicescu este cunoscut preoților și credincioșilor noștri prin lucrarea de stareț la unele din istoricele mănăstiri din Moldova, de Episcop-vicar la Arhiepiscopia Craiovei și Mitropolia Olteniei, din 1973, dar mai ales prin activitatea prodigioasă pe care a desfășurat-o, publicînd cărți, studii și articole, dovedindu-se un pasionat cercetător al trecutului nostru bisericesc și național.

Înalt Prea Sfinția Sa este cunoscut și cititorilor gazetei noastre, la care de asemenea a colaborat.

Aceste strădanii avîndu-le în vedere, precum și bogatele realități istorice trecute și prezente ale Olteniei, vestind rezultatul alegerilor P.F. Patriarh Iustin se adresa nou alesului Mitropolit al Olteniei cu cuvinte ca acestea:

„Vei fi în acele locuri sfinte de țară, unde au răsărit din cele mai vechi timpuri așezăminte istorice bisericesti, cu preoții și călugării însufleșiți de focul sacru al misiunii lor și de cel mai curat patriotism, cu credincioșii lor plini de evlavie și iubire de țară.

Craiova vremurilor noastre strălucește pe harta țării ca veche vatră de cultură românească, centru universitar, oraș industrial, în care se îmbină

Aspect de la Sf. Liturghie arhierescă săvârșită în catedrala mitropolitană din Craiova.

De la stînga la dreapta: Î.P.S. Mitropolit NICOLAE al Ardealului, P.S. Episcop-vicar patriarhal Antonie, P.S. Episcop Visarion al Aradului, Î.P.S. Mitropolit NESTOR și P.F. Patriarh IUSTIN

în mod fericit tradițiile străvechi cu noul și progresul.

Să fii făclierul care duce cu vrednicie mai departe, vie și nestinsă, lumina spiritualității ortodoxe.

(Continuare în pag. 3)

Simbolul credinței

I. 1 Simbolul, 2. Credința

1. SIMBOLUL. — În general, cuvântul simbol denumește o ființă, un lucru sau un semn material care, datorită formei și constituției lor, îndreaptă mintea spre o realitate spirituală, abstractă, făcându-se astfel în cugetare o anume legătură între simbol și realitatea sau conținutul spiritual reprezentat prin el, prin simbol, iar, drept urmare, simbolul devenind și mijloc de exprimare a conținutului spiritual la care se raporta. Mai scurt, simbolul este un semn material care evocă și reprezintă o prezență spirituală.

Numărul simbolurilor este nelimitat; simboluri se întrebuințează obișnuit în toate domeniile de cunoaștere — științifică, filozofică, religioasă — în care se trece și dincolo de ceea ce se oferă direct prin simțuri, ușurându-se totodată exprimarea și comunicarea mai cuprinzătoare a conținutului cunoașterii omenești. Câteva exemple îndeobște cunoscute: drapelul, simbol al patriei; ciinele, simbol al fidelității și statorniciei; porumbelul, simbol al nevinovăției și blîndeții; sfera, simbol al infinitului; tămîia, simbol al rugăciunii; furnica, simbol al hărniciei și agonisiei etc., etc.

În special, în limbajul teologic creștin, cuvântul simbol are două înțelesuri principale: a) liturgic și b) dogmatic.

a) În înțeles liturgic, în cultul divin, simbolul este cuvînt sau expresie, act și lucru din istoria mîntuirii, îndeosebi din viața Mîntuitorului, avînd fiecare rosturi determinate și ca purtătoare de har în lucrarea sfințitoare a Bisericii, astfel actualizîndu-se adică făcîndu-se mereu prezentă lucrarea mîntuitoare a Domnului însuși, prin Duhul Sfînt, în Biserică; deci, aici, ridicîndu-se simbolul peste sensul general al lui de simplu semn, prin aceea că el, simbolul liturgic, după orînduire și încredințare dumnezeiască este înzestrat și cu putere harică. Ca exemple: cuvinte, binecuvîntări din cuprinsul Sfintei Liturghii; acte: vohodul mic (ieșirea cu Sf. Evanghelie) simbolizînd ieșirea la propovăduire a Mîntuitorului; vohodul mare (ieșirea cu cinstitele daruri) simbolizînd ultimul drum al Mîntuitorului spre Golgota; lucruri: Sf. Evanghelie reprezentînd pe Mîntuitorul; sfința masă (prestolul) reprezentînd mormîntul Mîntuitorului și altele, multe.

b) În înțeles dogmatic (doctrinar sau de învățatură revelată), simbolul este formulă de credință sau definiție de învățatură de credință, adică un text care expune în formulare densă, concentrată, dogmele centrale ale Bisericii, fiind astfel semn al dreptei credințe, așa cum este ceea ce cunoaștem și știm că este și-l numim pe drept Simbolul Credinței.

Acest ultim înțeles al simbolului, anume de formulă oficială de credință, este avut în vedere în lămuririle pe care le dăm în expunerile ce urmează aici mai departe despre Simbolul Credinței și conținutul lui.

Simbolul Credinței sau, cu un singur cuvînt, Crezul, numit uneori și Credeul, compus din 12 articole, a fost alcătuit de Sfinții Părinți ai Bisericii adunați în primul sinod ecumenic (universal) de la Niceea, în anul 325 (primele șapte articole) și în al doilea sinod ecumenic de la Constantinopol, în anul 381 (ultimele cinci articole), recunoscut ca atare și reînțarît apoi în toate sinoadele ecumenice și locale următoare care s-au ocupat și cu precizarea credinței, întărind-o pe aceasta și, totodată, combătînd și condamnînd ereziile.

Compus fiind și oficializat în formă definitivă la primele două sinoade ecumenice, de la Niceea și Constantinopol, Simbolul Credinței mai poartă și numirea de simbol niceo-constantinopolitan. Căci și mai înainte, chiar în timpul Apostolilor, Biserica a avut simbol de credință, acesta fiind necesar în primul rînd la săvîrșirea Sfintei Taine a Botezului; și la acel dintîi Botez creștin săvîrșit de Apostoli în ziua Pogorîrii Duhului Sfînt, în Dumineca primelor Rusalii, s-a mărturisit credința în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, și în opera Lui mîntuitoare. Tot așa, în primele veacuri, datorită trebuințelor locale, unele Biserici, — ca de pildă, din Ierusalim, Cezareea, Antiohia, Cipru — își aveau simboluri de credință, fiecare al regiunii lor, dar fără ca aceste simboluri să fie diferite între ele prin conținut ci doar prin unele cuvinte sau expresii. Toate aceste simboluri de credință locale sau regionale au fost apoi înlocuite prin simbolul niceo-constantinopolitan, acesta fiind și rămînînd pentru

totdeauna simbolul de credință al Bisericii Ecumenice (Universale, Sobornicești).

Cuvîntul *Crez* cu care mai este numit Simbolul Credinței se întîlnește și în vorbirea laică generală mai ridicată, avînd acolo înțelesul de totalitate de principii și convingeri despre viață ale cuiva, folosite fiind astfel numirile de crez social, crez moral, crez artistic etc.

Crezul creștin, însă, adică Simbolul Credinței, are o poziție cu totul deosebită, particulară chiar, întrucît cuprinde în rezumat adevărurile esențiale dumnezeiești ale religiei creștine, avînd și girul Bisericii Ecumenice, păstrătoarea și propovăduitoarea fără greș (infaibilă) a Descoperirii dumnezeiești. La săvîrșirea Sfintei Taine a Botezului, prin care cel ce se botează se renaște duhovnicește și devine mădular al Trupului tainic al lui Hristos care este Biserica, mărturisirea dreptei credințe a Bisericii, anume a Simbolului Credinței, este necesară ca făcînd parte din condițiile acestei Sfinte Taine, poarta de intrare în Biserică mîntuirii. În același timp se cuvine să rămîna în plină lumină a conștiinței faptul că Simbolul Credinței este cel mai important text sau document de credință al Sfintei Tradiții a Bisericii. De aceea Biserica a și așezat Simbolul Credinței și în cuprinsul Sfintei Liturghii, iar creștinii dreptcredincioși îl învață și-l rostesc cu evlavie, dîndu-și seama că dreapta înțelegere a cuprinsului lui și orientarea după învățatura Bisericii, spre mîntuire și continuă propășire duhovnicească, are o deosebit de mare importanță pentru viața lor, și prezentă și viitoare.

2. CREDINȚA. — Primul cuvînt al Simbolului Credinței este *cred*, care se referă atît la virtutea creștină a credinței ca bază a vieții creștine cît și la întregul conținut de adevăruri ale credinței, adevăruri descoperite de Dumnezeu și învățate de Biserică pe temeii izvoarelor Descoperirii (Revelației) dumnezeiești, Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție, și a încredințării dată ei de Mîntuitorul pentru această lucrare de învățare, spre mîntuire și desăvîrșire. Acest cuvînt, *cred*, deși este pus numai odată, la începutul Simbolului Credinței, el se subînțelege ca prezent la fiecare articol al Simbolului.

Ca virtute, credința este primirea ca adevărat a tot ceea ce descoperă Dumnezeu, Adevărul însuși și autoritatea supremă, El însuși, Dumnezeu, făcîndu-se temelie absolut sigură a acestei virtuți. Această primire prin credință a Descoperirii dumnezeiești nu este una pasivă, strict intelectuală și rece — dacă ar fi așa, nici n-ar mai fi virtute —, ci ea este o adeziune, alipire spirituală liber voită, activă și totală, a întregii noastre personalități, deci cu toate puterile noastre sufletești, la adevărul divin revelat și la Descoperitorul desăvîrșit al acestui adevăr, Iisus Hristos, cel ce este „calea, adevărul și viața” (Ioan 14, 6).

Astfel, fiind adeziune și angajare a întregii personalități a credinciosului față de obiectul crezut, deci și cu gîndirea și cu inima și cu voința lui, credința este în primul rînd cunoaștere, dar nu numai cunoaștere ci și sentiment, căldură sufletească, încredere și statornicie, tărie spirituală cu siguranță deplină a adevărului care se însușește prin ea, prin credință, și totodată dorința de îndreptare prin atitudine și hotărîtă faptă către Dumnezeu și, conform vocii lui Dumnezeu, către semenii, deci către toți oamenii, prin fapte de înțelegere și iubire. — Credința, prin urmare, nu stă singură ci împreună cu celelalte virtuți teologice, nădejdea și iubirea, oferind lumină și pentru virtuțile morale (înțelepciunea, dreptatea, cumpătarea, curajul sau bărbăția).

Cunoașterea prin credință nu este una strict naturală, ca aceea care se obține prin observație, experiment și calcul rațional, ci una al cărei obiect depășește naturalul și calculul; credința începe acolo unde încetează cunoașterea senzorială și evidența. Credința este astfel pătrunderea cu ajutor de Sus în sfera tainelor dumnezeiești, descoperite pentru cel ce o are; credința introduce în cunoașterea celor mai presus de firea naturală, după cuvîntul Apostolilor: „Noi am crezut și am cunoscut că Tu ești Sfîntul lui Dumnezeu” (Ioan 6, 69); credința este asigurare a unor bunuri superioare viitoare neajunse încă și o vedere duhovnicească a celor material nevăzute, fiind ea astfel „adeverirea celor nădăjduite și dovada lucrurilor nevăzute” (Evrei 11, 1). Credința este lumină, însă una deosebită de aceea a ochiului trupesc; lumina credinței luminează „ochii inimii” spre

DECALOGUL

Porunca a patra

A patra poruncă a Decalogului glăsuiește așa: „Adu-ți aminte de ziua sîmbetei (de ziua a șaptea) ca s-o sfințești pe ea. Șase zile lucrează și fă toate lucrurile tale, iar ziua a șaptea este ziua Domnului Dumnezeului tău; să nu faci în ziua aceea nici un lucru nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici boul tău, nici orice dobitoc al tău” (Ieșire 20, 8—10).

Porunca cere ca zilele de muncă să fie urmate de o zi de odihnă, de sărbătoare închinată Domnului Dumnezeu. Nici muncă fără sărbătoare, dar nici sărbătoare fără muncă.

După învățatura biblică, două sînt temeiurile muncii: Mai întîi trebuința de a cîștiga cele necesare traiului. Pîinea nu vine de-a gata, ci numai „cu osteneală” și cu „sudoarea feței” (Facere 3, 17—19). Adică prin muncă. Un alt temei: misiunea dată omului de către Creator de a fi și a se afirma ca stăpîn al pămîntului, al naturii, al universului (Facere 1, 26—28): Stăpînire care, bineînțeles, nu se poate realiza decît tot prin muncă.

În lumina acestor temeiuri, munca apare investită cu autoritatea de lege fundamentală a vieții normale. Fără muncă ființa umană decade. Credinciosul care fuge de muncă nu poate scăpa de degenerare. Fuga de muncă aduce după sine lipsa mijloacelor de trai. Lipsa mijloacelor de trai conduce la alunecarea în mizerie fizică și sufletească. Adică la descompunere. Adăugăm că prin nemunca puterile trupesti și sufletești rămîn în stare de stagnare, fapt care duce la închircire și pierdere a gustului de viață. În sfîrșit, nemunca duce la izolarea de ceilalți, privîndu-l astfel pe cel în cauză de avantajul de a se împărtași din puterile care pulsează în cadrul comunității, fapt care de asemenea duce la istovire și degenerare.

Încît, încă o dată: viața normală a credinciosului e de neconceput în afara muncii. Să nu se uite însă că munca nu poate fi desfășurată de unul și același, una într-una, fără nici o întreprindere. Puterile celui ce muncește se consumă, de unde trebuința de a le și reface, de a le și

(Continuare în pag. a 4-a)

a înțelege „bogația slavei dumnezeiești” ce se împărtașește în vederea mîntuirii (Efes. 1, 18); lumina credinței este prinsă de „ochiul” minții, dar numai cuprinsă și ea în lumina atotcuprinzătoare a lui Hristos, „lumina lumii” (Ioan 8, 12), cum spune Doxologia: „În lumina Ta vom vedea lumina”. De aici rezultă „lumina vieții” (Ioan 8, 12) și înțelegerea celor ce depășesc înțelegerea intelectuală: „Prin credință pricepem că s-au întemeiat veacurile cu cuvîntul lui Dumnezeu, astfel că ceea ce vedem n-a ieșit din lucruri văzute” (Evrei 11, 3).

Ținînd seamă de toate acestea este de înțeles că un lucru atît de înalt și totodată înălțător, cum este credința, nu se poate naște, crește și desăvîrși numai prin puteri omenești naturale, ci este necesară și lucrarea Harului divin. Mîntuitorul ne încredințează de aceasta: „Nimeni nu poate să vină la Mine, de nu-l va trage Tatăl care m-a trimis... Oricine care a auzit și a învățat de la Tatăl, la Mine vine” (Ioan 6, 44—45). Credința este răspuns la chemarea dumnezeiască de revenire la drumul cel drept al vieții: „Întoarceți-vă la Mine și Eu mă voi întoarce către voi, zice Domnul Savaot” (Zaharia 1, 3). Credința apare astfel ca o deschidere sufletească pentru a primi cuvîntul lui Dumnezeu din propovăduirea Bisericii, prin Apostoli și urmașii lor, spre însușirea adevărului mîntuitor: „Credința vine din predică auzită, iar predică este prin cuvîntul lui Hristos” (Rom. 10, 17). Iar credinciosul, din partea lui, vine cu dorința de adevăr, cu conștiința nedeplinătății lui și cu încredere deplină în cuvîntul Bisericii care este cuvîntul lui Hristos. Și așa apare credința ca act atît dumnezeiesc cît și omeneșc, începutul ei stînd în lucrarea dumnezeiască a Harului în om, fiind noi „ogorul lui Dumnezeu, clădirea lui Dumnezeu” (I Cor. 3, 9); și așa, credincioși, apărăm ca „împreună-lucrători cu Dumnezeu” (I Cor. 3, 9).

În acest punct, încheind cele strict necesare în legătură cu primul cuvînt al Simbolului Credinței, dacă întrebăm, ca și noroadele de la Capernaum: „Ce să facem ca să săvîrșim lucrurile lui Dumnezeu?” (Ioan 6, 28), răspunsul ni-l dă Mîntuitorul însuși: „Acesta este lucrul lui Dumnezeu, ca să credeți în Acela pe care El l-a trimis” (Ioan 6, 29).

Pr. prof. Isidor Todoran

Î. P. S. NESTOR VORNICESCU

(Urmare din pag. 1)

doxe, a unității de neam și de țară pe care ne-au lăsat-o străbunii.“

Vineri, 21 aprilie 1978, a avut loc, la Departamentul Cultelor, ceremonia înmînării Decretului prezidențial de recunoaștere a Î.P.S. Nestor în demnitatea de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, precum și a P.S. Eftimie în demnitatea de Episcop al Romanului și Hușilor.

La ceremonie au participat membrii Sf. Sinod al Bisericii noastre, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Iustin, precum și reprezentanți ai cultelor din țara noastră.

Decretul prezidențial a fost înmînat celor doi Ierarhi de președintele Departamentului Cultelor, Ion Roșianu, care, în cuvîntarea rostită cu acest prilej, a spus între altele:

„Solemnitatea de astăzi ne oferă un nou și plăcut prilej de a fi împreună, la un eveniment important în viața cultelor din țara noastră. Am avut satisfacția și, totodată, cinstea de a îndeplini mandatul de onoare, înmînînd Decretul prezidențial de recunoaștere în funcție a doi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române: Înalt Prea Sfinției Sale Nestor, ca Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, și Prea Sfințitului Eftimie, ca Episcop al Romanului și Hușilor, act ce constituie un semn al aprecierii și încrederii din partea conducerii superioare a Statului nostru...“

Viața religioasă a celor 14 culte existente în România reprezintă o latură a contextului social și totodată o mărturie elocventă a climatului democratic și umanist al orînduirii noastre. Garantînd pentru toate cultele condițiile de desfășurare normală a vieții religioase, statul nostru cere, în același timp, tuturor să fie devotați poporului, să participe activ la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare economică și socială a țării, să militeze pentru apărarea patriei, a suveranității, independenței naționale și integrității ei. *Dv.*, conducătorii Bisericii — a căror prezență la această solemnitate este o expresie nu numai a libertăților de care se bucură cultele, dar și a bunelor relații care există între ele — vă revine marea cinste și datoria de onoare de a acționa astfel pentru ca toți slujitorii Bisericii să respecte constituția și legile țării, ordinea publică, drepturile și libertățile individuale ale cetățenilor.“

Adresîndu-se în chip special celor doi Ierarhi, în partea finală a cuvîntării președintele Departamentului Cultelor a spus:

„În noua misiune ce vi se încredințează vă așteaptă sarcini și răspunderi noi, atât pe plan bisericesc, cât și pe plan social. În activitatea *Dv.* de viitor se conturează două linii esențiale care vă definesc responsabilitatea și vă luminează drumul: pilda celor mai buni vlădici care au cinstit scaunele eparhiilor moldovene și oltene și care s-au identificat cu năzuințele poporului nostru și, totodată, faptul că lucrați în mijlocul unor credincioși care sprijină prin muncă și strădaniile lor idealurile poporului nostru...“

Răspunzînd, Î.P.S. Mitropolit Nestor și P.S. Episcop Eftimie au exprimat mulțumiri respectuoase Conducerii noastre de Stat, Președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, pentru largă înțelegere și sprijinul acordat cultelor din țara noastră, pentru libertatea religioasă de care ne bucurăm.

Au încredințat totodată pe președintele Departamentului Cultelor, Ion Roșianu, că vor sluji cu dăruire Biserica strămoșească, bunele relații dintre culte, sprijinind cu devotament năzuințele poporului nostru de îndeplinire a idealurilor sale de astăzi, de înfrățire și pace în lume.

Duminică, 23 aprilie 1978, în catedrala mitropolitană din Craiova a avut loc festivitatea de instalare a Î.P.S. Nestor Vornicescu în scaunul de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, la care au participat: P. F. Patriarh Iustin, Î. P. S. Mitropoliți Nicolae al Ardealului și Nicolae al Banatului, P. S. Episcopi: Visarion al Aradului și Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, P. S. arhieru-vicari: Gherasim Piteșteanul și Gherasim Hunedoreanul.

A fost prezent președintele Departamentului Cultelor, Ion Roșianu, însoțit de colaboratori apropiați, între care Eugen Munteanu și Iulian Sorin, directori în Departamentul Cultelor.

Au participat de asemenea reprezentanți ai autorităților locale ale puterii de stat.

Au fost de față totodată reprezentanți ai altor culte din Craiova, stareți de mănăstiri, proto-popi, preoți.

Sf. Liturghie a fost săvîrșită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Gherasim, arhieru-vicar la Episcopia Rîmnicului și Argeșului, și P. S. Gherasim, arhieru-vicar la Episcopia Aradului, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

I. P. S. NESTOR VORNICESCU, Mitropolitul Olteniei

Răspunsurile au fost date de corul mixt al catedralei.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. S. Antonie, Episcop-vicar patriarhal, a citit Gramata patriarhală de înscăunare a Î. P. S. Mitropolit Nestor, după care P. F. Părinte Patriarh Iustin a înmînat, cu formula îndătinată, cîrja de arhipăstorie, precum și celelalte însemne de arhiepiscop și mitropolit.

În continuare, P. F. Părinte Patriarh Iustin a rostit cuvîntarea de intronizare, în care a făcut o incursiune în istoria plaiurilor Olteniei, a vieții sale bisericești, plaiuri din care au răsărit chipuri de voievozi cu dragoste profundă de glia străbună și obștea cea mare a fiilor ei, ca și chipuri luminoase de ierarhi.

Prea Fericirea Sa a evocat de asemenea personalitatea ultimilor doi Ierarhi de la Craiova: adormitul în Domnul mitropolit Firmilian și Î. P. S. Mitropolit Teoctist.

Adresîndu-i Î. P. S. Nestor cuvînt de povătuire și îndemn, P. F. Patriarh Iustin a spus între altele:

„În lucrarea noastră de arhipăstorie nu sîntem niciodată singuri. În cele pe care le învățăm, pe care le sfințim și pe care le îndrumăm pe calea binelui nimic nu facem singuri. Nu învățăm, nu sfințim și nu îndrumăm pe credincioși pe calea mîntuirii cu puterea firească a noastră. Noi nu păstori în locul lui Iisus Hristos, ci în numele lui Hristos, adică cu puterea lui Dumnezeu pe care Mîntuitorul ne-o dă prin Sfințul Duh...“

Astfel, știîndu-ne umbriți de puterea lui Dumnezeu, neșovăielnică să ne fie voia și senină privirea; inima să ne fie deschisă, făcîndu-ne tuturor toate, pentru ca tuturor să le fim de folos; slujitori ai lui Dumnezeu să ne dovedim că sîntem cu adevărat, slujind omului, îndeosebi omului de aici, din țara noastră și din vremea de acum.“

În partea finală a cuvîntării, P. F. Părinte Patriarh Iustin a omagiat Conducerea noastră de Stat, în frunte cu Președintele Republicii, Nicolae Ceaușescu.

În cuvîntarea rostită, Î. P. S. Mitropolit Nestor a făcut o prezentare a vieții creștine de pe meleagurile noastre, care își are obîrșia în predica apostolică, zăbovind cu deosebire asupra vieții bisericești din Oltenia, cu citoriile, clerul și credincioșii ei, cu legăturile ei cu celelalte provincii românești, inclusiv Transilvania, schițînd totodată liniile directoare pe care le va urma în noua funcție la care a fost chemat.

În continuare, Î. P. S. Sa a mulțumit P. F. Părinte Patriarh pentru înscăunarea săvîrșită, cât și pentru povețele părintești ce i-au fost adresate și pe care se va strădui să le urmeze.

Î. P. S. Sa a mulțumit de asemenea tuturor participanților la această importantă festivitate din istoria Mitropoliei Olteniei.

Sfințirea Sfințului și marelui Mir

(Urmare din pag. 1)

În paraclisul sau biserica destinată pentru fierberea mirului. Această fierbere se face apoi în zilele de luni, marți și miercuri, după o rînduială specială. În joia sfințelor Patimi, în cadrul Liturghiei Sf. Vasile cel Mare, el se sfințește de către soborul tuturor arhierilor dintr-o Biserică autocefală, în frunte cu întîistătorul ei, înconjurați de preoți și diaconi. Sfințirea Sf. Mir se face în joia Patimilor din două motive: cu o zi înainte se făcuse pomenirea femeii păcătoase care a vărsat mirul pe capul Mîntuitorului, despre care El însuși a zis: „Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta în toată lumea, se va spune ce a făcut ea pentru pomenirea mea“ (Matei 26, 13) și în al doilea rînd pentru că sfințirea lui trebuie să strîngă în jurul altarului cel puțin 12 arhieru, ca odinioară pe cei 12 apostoli la Cina cea de Taină, cînd Mîntuitorul a instituit Sf. Taină a Sf. Euharistiei.

Sf. Mir este folosit la sfințirea bisericilor, a antimiselor, precum și la ungerea celor botezați, care devin noi Hristoși, adică unși. Numărul mare de mirodenii din care este preparat Sf. Mir arată mulțimea darurilor Duhului Sfințit.

*

Mult timp, dreptul de a sfinți Mirul îl avea numai întîiul dintre patriarhii răsăriteni, adică cel din Constantinopol. Pe măsură ce Bisericile Ortodoxe naționale au dobîndit autocefalia, ele au primit și dreptul de a sfinți Sfințitul și marele Mir, acesta fiind unul din atributele autocefaliei.

Bisericile noastre au primit mult timp Sf. Mir de la Patriarhia din Constantinopol. Avem însă știri că s-a sfințit uneori și la noi de către patriarhii greci veniți în Țara Românească și Moldova după ajutoare. Canonic, în cadrul Bisericii Ortodoxe Române s-a sfințit pentru prima oară Sfințitul Mir în catedrala patriarhală din București, în 25 martie (9 aprilie st. n.) 1882, în timpul păstoririi mitropolitului primat Calinic Miclescu, deci cu trei ani înainte de recunoașterea autocefaliei de către Patriarhia ecumenică. Acum, la 27 aprilie s-a săvîrșit sfințirea Mirului pentru a 14-a oară în Biserica noastră și pentru prima dată de cînd este păstorită de Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin. Sfințirea mirului în biserică mare a Mănăstirii Cernica de către toți ierarhii Bisericii Ortodoxe Române și împărțirea sa la toate eparhiile și parohiile Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române este și un simbol al unității noastre bisericești realizată acum 60 de ani, ca urmare a actului istoric de la 1 Decembrie 1918. Să mulțumim deci lui Dumnezeu că a fost săvîrșit din nou acest act de mare însemnătate în viața Bisericii noastre Ortodoxe Autocefale Române.

Pr. M. Păcurariu

„Voi depune eforturi deosebite în activitatea de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, pentru sprijinirea marilor idealuri ale poporului nostru, de libertate, pace, continuă propășire și voi îndeplini cu deosebit zel slujba arhipăstorească de învățător, sfințitor și povătuitor“ — a spus în încheiere Î. P. S. Mitropolit Nestor.

La masa festivă care a urmat au vorbit: P. C. cons. Ilie Brătan — în numele Centrului Eparhial, prof. I. Negreanu — în numele Adunării Eparhiale, P. C. pr. rom.-cat. din Craiova, Leopold Hohenecker, P. C. prot. N. Stănculescu (Ig. Jiu), av. Zimel Iancu — în numele comunității evreiești din Craiova, P. C. dir. al Seminarului teologic din Craiova, D. Negoiescu, I. Stoiu — în numele cultului adventist de ziua a 7-a, P. S. arhieru-vicar Gherasim Piteșteanul și Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, ca fost locțiitor de Mitropolit al Olteniei.

A vorbit de asemenea președintele Departamentului Cultelor, Ion Roșianu, care a tostat pentru Conducerea noastră de Stat, pentru Președintele Republicii, Nicolae Ceaușescu.

A tostat de asemenea pentru noul Mitropolit al Olteniei.

Tuturor a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nestor, care a mulțumit vorbitorilor pentru gândurile exprimate, făgăduind din nou că se va strădui să lucreze cu toate puterile pentru binele poporului român, pentru îmbogățirea spirituală și materială a Eparhiei ce i s-a încredințat.

Întru mulți și rodnici ani, Înalt Prea Sfințite Părinte Mitropolit!

T. R.

I N F O R M A Ţ I I

● La invitația Prea Fericitului Patriarh Iustin, Dr. Gh. Galitis, profesor de Noul Testament la Facultatea de Teologie din cadrul Universității Aristotelice din Tesalonica (Grecia), împreună cu soția sa, Zamfira, au fost oaspeții Bisericii Ortodoxe Române și ai Institutelor Teologice din București și Sibiu.

La Sibiu, au sosit în după-amiaza zilei de 8 martie 1978, având ca interpret pe C. pr. Ioan Caraza, asistent la Institutul Teologic din București.

Oaspeții au fost găzduiți la reședința mitropolitană din Sibiu, în seara aceeași zile participând la slujba Vecerniei din Catedrala mitropolitană.

În 9 martie 1978, prof. G. Galitis a susținut, în Aula Institutului Teologic din Sibiu, două conferințe, intitulată: „Cuvânt, revelație și cunoaștere la Sfinții Părinți” și: „Apofatismul Părinților Bisericii ca principiu al interpretării biblice.”

Programul a început prin rostirea în grecește de către studentul din anul I, Saucă Ioan, a rugăciunii „Tatăl nostru”, urmând apoi cuvântul de deschidere al P.C. rector Grigorie Marcu.

Atât din cuprinsul conferințelor, cât și din discuțiile care au urmat a reieșit încă odată cât de necesară este cunoașterea cât mai adâncă a moștenirii patristice pentru explicarea marilor probleme teologice ale zilelor noastre.

Conferințele s-au bucurat de un deosebit succes. Institutul Teologic sibian a oferit în cinstea oaspeților o masă frățescă.

După-amiază au fost vizitate biserica și colecția de icoane pe sticlă de la Sibiul, unde prof. G. Galitis a subliniat cu calde cuvinte bucuria de a fi putut cunoaște multe din „frumusețile sufletesti” ale poporului român.

La plecare, oaspeții au declarat că nu vor uita niciodată dragostea cu care au fost înconjurați, precum și cele ce au văzut în țara noastră.

● Valea Zălanului, filie a parohiei Aita Seacă, prot. Sf. Gheorghe, este o așezare din Munții Baraolului, cu credincioși români și secui. Vechea biserică de lemn din această

Aspect de la sfințirea bisericii din Valea Zălanului

localitate s-a deteriorat mult în timpul inundațiilor din anii trecuți și astfel prin contribuția Sf. Patriarhii, a Arhiepiscopiei Sibiului și credincioșilor locali s-a ridicat o nouă biserică din piatră și cărămidă, care a fost sfințită Duminică, 12 martie 1978, de I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de la Sibiu de P. Cuv. vicar V. Cornilă, P. C. prof. I. Zăgrean, P. C. cons. Gh. Papuc și C. diac. H. Rădulescu.

Răspunsurile au fost date de un cor restrâns al studenților teologi.

În ajun s-a săvârșit slujba Vecerniei la parohia Aita Seacă.

Au vorbit: P. Cuv. arhim. V. Cornilă și pastorul reformat Beke Tibor, prezent la această sfințită slujbă.

A doua zi, în filia Valea Zălanului, I.P.S. Mitropolit Nicolae a fost întâmpinat cu un cuvânt de bun venit de P. C. prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), urmând apoi slujba de sfințire a bisericii.

Alături de credincioșii Bisericii noastre, la Sf. Liturghie au participat credincioși catolici în frunte cu preotul Györgydeak Ioan din Micfalău și reformați în frunte cu pastorul Beke Tibor din Aita Seacă.

A fost de față reprezentantul Departamentului Cultelor.

La priceastă a vorbit P. C. prof. I. Zăgrean despre post și rostul lui în sfințirea credincioșilor.

La sfârșitul Sf. Liturghii, C. pr. A. Gugu, parohul local, a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor de construire a noii biserici ce s-a sfințit.

A vorbit apoi părintele rom.-cat. Györgydeak Ioan, care a arătat că dragostea în Iisus Hristos întărește și unește pe toți credincioșii.

A vorbit de asemenea pastorul Beke Tibor, care a reliefat faptul că rugăciunile și prezența I.P.S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin întăresc legăturile de înfrățire a credincioșilor de diferite confesiuni și naționalități.

În numele credincioșilor a vorbit episcopul bisericii din Aita Seacă, Petru Groza.

A vorbit apoi I.P.S. Mitropolit Nicolae, care a îndemnat pe credincioși să slujească lui Dumnezeu și intereselor superioare ale poporului în dragoste și colaborare cu frații de alte naționalități de pe aceste meleaguri.

C. paroh a fost distins cu rangul de sachelar, iar credincioșii Groza Petru din Aita Seacă, Farcas Imbre și fiul acestuia din Valea Zălanului cu același nume au primit acte de apreciere din partea Înaltului Ierarh.

La agapă, unde au fost invitați și reprezentanții celorlalte culte, au luat cuvântul: P. C. prot. P. Dumbravă, credinciosul Crăciun Ioan, pr. Gugu Aurel, P. Cuv. vicar arhim. V. Cornilă și P. C. cons. Gh. Papuc.

● În 8 martie 1978, la reședința episcopală din Alba Iulia a avut loc ședința de lucru cu PP, CC. protopopi din Eparhie, în care a fost analizată activitatea administrativ-bisericească, economică și culturală.

La consfățuire a participat reprezentantul Departamentului Cultelor, București.

P. S. Episcop Emilian a apreciat munca depusă de P. C. protopopi și preoți, dându-le îndrumări pentru activitatea pastorală și socială.

● În 9 martie 1978, a avut loc la reședința episcopală Adunarea Generală a Casei de Ajutor Reciproc a clerului din Episcopia Ortodoxă de Alba Iulia, în cadrul căreia a fost prezentat bilanțul activității pe anul 1977, și a fost supus spre aprobare planul de buget pe anul 1978. Cu acest prilej s-a dat de către P. S. Episcop Emilian îndrumarea de a sluji și în viitor Biserica și viața nouă din Patria noastră.

● În 27 martie 1978 a sosit în vizită la Episcopia ortodoxă din Alba Iulia pastorul Walter Sigris, Președintele Federației Bisericeilor Protestante din Elveția.

Înaltul oaspete a fost primit de P. S. Episcop Emilian cu care a purtat discuții frățești, între altele vorbindu-i-se despre importanța Alba Iuliei și momentele mai importante din istoria ei, încununată cu Unirea Transilvaniei cu România din 1918, Reîntregirea bisericească din 1948, refacerea Episcopiei de Alba Iulia, precum și despre viața ecumenică din țara noastră. După agapă, i-au fost oferite tipărituri cu Alba Iulia, iar la plecare oaspetele a scris în Cartea de Aur următorul text în limba franceză:

„Cu mare recunoștință de a fi primit cu ospitalitatea și frățietatea creștină, de care am avut privilegiul să mă bucur aici la 27 martie 1978. Al vostru devotat.”

Porunca a patra

(Urmare din pag. a 2-a)

împrospăta. Luînd în seamă acest lucru, porunca a patra statornicește ca după zilele de muncă să se țină o zi de sărbătoare, tocmai în scopul refacerii puterilor trupesti, dar și a celor spiritual-morale.

În Vechiul Testament, ziua de odihnă era simbăta, adică ziua a șaptea a săptămîinii. În Noul Testament s-a rînduit ca zi de sărbătoare Duminică, adică ziua întîia a săptămîinii, fiindcă: În ziua întîia a săptămîinii a înviat din morți Domnul nostru Iisus Hristos (Ioan 20, 1; Matei 28, 1—2). Tot în zi de Duminică Domnul s-a arătat, după înviere, ucenicilor Săi (Ioan 20, 2—3). Duminică s-a pogorît Duhul Sfînt asupra Sfinților Apostoli (F. Ap. 2, 1). Chiar de la început credincioșii creștini au ținut ca zi de rugăciune obiștuită ziua Duminicii (F. Ap. 20, 7; I Cor. 16, 2).

Afară de Duminică, credincioșii cinstesc și celelalte sărbători bisericești (praznicele împărătești și sărbătorile închinare Maicii Domnului și celorlalți sfinți mari).

Sărbătorile bisericești sînt fericite prilejuri de odihnă și înviere trupească și spirituală. Ele se cer ținute cu respectarea anumitor reguli precum: Deconectarea, desprinderea din procesul activității obișnuite, pentru a permite refacerea puterilor trupesti; iar pentru întărirea puterilor spirituale, credinciosul e chemat să participe la slujbele bisericești și mai ales la Sfînta Liturghie.

În viața credincioșilor slujbele sfînte sînt popasuri de actualizare și intensificare a legăturilor cu suprema realitate spirituală: cu Dumnezeu. În contact cu Dumnezeu, mintea credinciosului primește lumină și orizont nou, inima i se purifică, voința i se întărește cu un sensibil spor de energie. În comuniune cu Dumnezeu sufletul credinciosului își întărește convingerea că misiunea lui este nu de a se lăsa stăpînit de instincte și lucruri, ci de a le stăpîni cu fermitate.

În același scop al dezvoltării vieții sale interioare, credinciosul să folosească sărbătoarea și pentru cititul cărților sfînte, precum și al celor de pietate, cercetînd pentru lămuriri pe parohul său. Să nu zăbovească apoi într-o citi și cărți de literatură bună. Să participe la coruri, excursii, la festivități menite a-i sporii cunoștințele și a-i procura alese desfătări sufletesti.

Să nu uite apoi faptele de caritate. Să fie gata ca, împreună cu ceilalți, să acorde ajutor moral și material acolo unde e nevoie. Să cerceteze pe cei rămași singuri sau țințuiți pe un pat de suferință undeva într-un spital.

Porunca a patra mai cere ca, împreună cu capul familiei, să participe la odihnă și ceilalți membri ai ei. Mai mult, ca unul care e Ziditorul nu numai al oamenilor, dar și al celorlalte viețuitoare, Dumnezeu cere ca, în zi de sărbătoare, să fie lăsate a se odihni și dobitoacele de care credinciosul se slujește în munca sa zilnică.

Numai ținute în felul acesta, sărbătorile bisericești pot fi cu adevărat popasuri de proslăvire a lui Dumnezeu precum și de refacere a puterilor trupesti și sufletesti ale credincioșilor atât de necesare continuării muncii cu nescăzută rodnicie.

Pr. prof. D. Belu

Sf. Grigorie de Nissa despre desăvîrșirea creștinului

Asemenea corpurilor grele, care se rostogolesc din înaltul munților și care odată ce și-au luat drumul aleargă vertiginos la vale, chiar dacă nu le-a împins nimeni, tot așa și sufletul, odată dezlăsat de greutatea pămîntului, s-avîntă ușor și în grabă spre înălțimile cerului, luîndu-și rămas bun de la tot ce-i pămîntesc. Dacă nimic nu-l mai poate opri, potrivit naturii Binelui care poate atrage spre El pe cei ce-și întorc ochii spre El, sufletul se înalță tot mai sus mînat de dorul după cele cerești, nemiîntorcînd capul înapoi, cum zice apostolul, ci întinzîndu-se doar mereu înainte. Iar dorința aceasta fierbinte de a nu fi niciodată mulțumit cu cît ai urcat spre culmile vieții celei mai presus de fire îi dă omului un așa avînt spre înălțimi, încît orice urcuș făcut nu-i socotit ca ceva încheiat, ci doar un nou salt mai în sus. Trebuie spus însă că numai o lucrare a duhului poate avea o astfel de putere, în stare să crească tot mai mare, deși se cheltuiește, nepierzînd prin mișcare nimic din vigoare, ci mereu mărinđ-o. De aceea zicem despre Moise că tot urcînd mereu mai sus nu se oprea de loc din mers și nici nu se putea gîndi că se va opri undeva, și odată ce-a pus piciorul pe scara, pe care Dumnezeu i-o pregătise — cum spunea Iacob patriarhul — n-a încetat nici o clipă de a urca pînă la ultima treaptă, socotînd că cu fiecare pas pășește mai departe.

Teologia se aseamăna cu un munte cu greu de urcat. Cei mai mulți dintre creștini n-ajung decît pînă la poalele lui și încă și pînă aici cu mare anevoie. Dar dacă printre aceștia se nimerește să fie și vreun Moisi, acela va căuta să urce încet, în sunete de trîmbiți, cum spune Cartea Sfîntă, pe măsură ce urca trîmbițele fiind tot mai puternice. Ori aceste trîmbițe coplesitoare nu s altceva decît apropierea de lumea dumnezeirii, care se face tot mai vie, mai puternică, mai familiară urechii, pe măsura în care ținta morală pare mai apropiată.

Și ce înseamnă oare intrarea lui Moisi în nor și vederea lui Dumnezeu (atîta cît i-a fost cu putință acolo)? Istorisirea pare a spune altceva decît teofania sau arătarea lui Dumnezeu de la început: atunci ea a avut loc în lumină, acum s-a făcut în întuneric. Cuvîntul lui Dumnezeu ne învață cum că cunoașterea credinței este la început lumină, dar cu cît urcăm mai sus, cu atîta cunoașterea adevărată este nevăzută, nu se poate exprima în cuvinte nici în alte forme sensibile tocmai pentru că atunci sufletul intră mai adînc pînă la ceea ce-i nevăzut și mai presus de simțuri, căci numai acolo poate fi Dumnezeu. În clipa aceea se împlinește cuvîntul cîntării bisericești: „Gustați și vedeți că e bun Domnul”.

Dacă ne-am da mai bine seama ce se ascunde sub numele de „creștin” am avea mare folos duhovnicesc, n-am rămîne numai „pe deasupra creștini”.

Se spune despre un comediant din Alexandria Egiptului că a îmblînzit și a dresat o maimuță să se miște și să danseze atît de bine încît nu o puteai deosebi de om; mai ales că era și îmbrăcată ca el. Acompaniamentul muzical a sporit și mai mult mlădierile maimuței, încît toți credeau că-i om. Văzînd cît de captivat e publicul de nouitatea priveliștei, cîtiva tineri mai obraznici au strigat: „Maimuța-i tot maimuță, o să vedeți!” De aceea, în timp ce tactul și melodica animalului cucerise publicul, ei aruncară spre orchestră și spre cîntăreți cîtiva pumni de migdale și alte semințe, imitînd în același timp țipatul maimuțelor din junglă. Ce să vezi? Ca un fulger s-a aruncat maimuța după fructe, iar pentru că haina o stingherea, și-a scos repede cu labele masca de pe bot și zdrobea acum cojile fructelor cum numai ele știu s-o facă. Sigur, în loc de aplauze de admirație a izbucnit o adevărată explozie de rîs între spectatori din pricina hidoșeniei și caraghiosității cu care apărea animalul dintre zdrențele măștii.

După cum deci nu i-a fost destul maimuței masca ce și-a pus-o pentru a fi crezută că e om, ci și-a recăpătat firea ei îndată ce a auzit răcnet de fiară, tot așa și creștinii care nu-și potrivească faptele cu vorbele, atunci cînd vin momelile diavolului repede dovedesc că sînt altceva decît ceea ce par.

Trad. prof. T. Bodogae